

Gençler için Kapitalizm

Kapitalizm ve Antropoloji

Kapitalizm ve Din

Kapitalizm ve Aile

Gençler için Kapitalizme Giriş

Kapitalizm, başlangıçta iktisadi bir model olarak sunulmuş veya algılanmış olsa da mevcut düzenin ve -olumlu olumsuz, çoğunlukla olumsuz- ilerleyişin temeli ve yöneticisidir.

İnsanoğlunun kendini geliştirmesi, analiz yeteneği edinmesi ve bunu doğru yönlendirmesiyle sistemler oluşur.

Kapitalizmin şu anki konumu da bu açıdan bu "iktisadi model" in tasarımcılarına şaşırtıcı gelmemektedir.

Çünkü zaten oluşum nedeni toplumu, toplumları, küresel boyutta yönetecek bir sisteme ihtiyaç duyulmuş olmasıdır.

Yine de belki beklenenden daha fazla etkisine kapılınan bu akım, toplumların tüm hayati organlarını; başta bankalar olmak üzere tüm ticari ve ekonomik modelleri, okul ve eğitim verilen tüm eğitim merkezlerini, bilim ve sanatı, tarih ve coğrafyayı, geçmiş ve geleceği kozasına alarak insanlığın geçireceği dönüşümü başka bir boyuta sokmuş ve doğma zamanı geldiğinde kozadan hastalıklarla dolu bir dünya çıkarmıştır.

Yeni toplumda yeni değerler vardır.

Yapılan her iş verimine göre, kurulan her ilişki çıkarına göre, yaşayan her insan başarısına göre ve çıkılan her yol sonucuna göre değerlendirilmeye başlanmıştır.

Yeni düzenin temeli bu "ölçme-karşılaştırma"ya dayanır.

Her varlığın bir gelişmişlik düzeyi ve potansiyeli vardır.

Neredeyse tüm çocuklara aşılanan rekabet etme gücü, becerisidir.

İlk olarak ailesinde olmak üzere okulda, oyunda maruz kalınan karşılaştırmalar ve özellikle akademik başarıyla ölçülen gelişmiş olma hali, daha çekirdekten özgüveni eksik birey olmaya çalışan insanlar yetişmesine sebep olmuştur.

Dolayısıyla dışa karşı güvensiz, manipülasyona açık, birçok psikolojik rahatsızlığa sahip veya sahip olacak bir gençliktir elimizdeki.

Yapılan bu teknik analiz, ölçme karşılaştırma, geçmişini belli bir oranda değiştirirse de şimdiyi ilmek ilmek işleyerek geleceği paramparça etmektedir.

Bunu yaparken de çok basit ama kolay bir oluşum onun kilit noktasıdır: antropoloji.

Antropoloji; sosyal bilimlerin, insanın, tarihin, geçmiş ve geleceğin, düşünce ve uygulamanın, ekonomi ve politikanın, toplumla ilgili her alanın kapsayıcısıdır.

Evrensel boyutta geçerli olan, hayatın her yerine nüfuz eden bu alan; kapitalizmin ilk etapta hedeflediği "özel mülkiyet" anlayışını gerçekleştirmesi için en uygun bilim dalıydı.

Yeniden yapılandırılmak istenen piyasaya, her şeyin bir dönem sonra bu takıyı alması için sermayeye, kontrol edilmek istenen endüstriye, "aykırı" fikirlerin oluşumunu önlemek için eğitime, bizi ve özel hayatlarımızı "olması gereken" yola sokmak için aileye kendini enjekte etti.

Günümüzdeki bilim, gelişiminin etkisiyle var ettiği maddi varlığını ve dolayısıyla ilerleme gücünü kaybetmiş, doğasının aksine kendini tekrar eden ve durağanlığı kabul eden bir yapı haline getirilmiştir.

Beşeri disiplinler bu kapitalist düzenin oluşturduğu, oluşumuna ihtiyaç duyduğu, metaların üretiminde bir araç rolü oynamaktadır.

Hem metalaştırmada hem metaları yaymada, hem uygulamada hem uygulatmada bu yönüyle özellikle edebiyat, tarih ve antropoloji; manipölasyon için kullanılan temel silahlardır.

Coğrafi-sermaye, kültürel-sermaye, sosyal-sermaye ve artık insan yaşamını sermaye haline getiren, her şeyin tüketimden oluştuğı, tüketimin de kolayının üretildiğı, dünya çapında hakim bir "pazar" kuruldu.

Toplumsal ilişkilerin yok sayıldığı, her koyunun kendi bacağından asıldığı evrilerek bugüne gelmiş yeni dünya düzeninde popüler ögeler var oldu.

Popüler bilim, sanat, kültür, eğitim, müzik, yemek, insan...

Liberalizmin, daha doğrusu neo-liberalizmin yarattığı en önemli ve en tehlikeli şey belki de pop-starlar.

Yaşadıkları toplumun, hatta küresel boyutta toplumların, bahsedilen tüm bu ölçekleri ve araçları kullanarak, ölçme karşılaştırmalar yaparak, yazarak ve konuşarak, antropolojiyi özümseyip tarihi doğru analiz ederek, geçmişini amaçları doğrultusunda iyi okuyup hareket ederek tasarlanan, pişirilen, bize sunulan bir yemek.

İnsanlara düşman edindirmekten yola çıkarak, insana yalnız olduğunu hatırlatarak ve onları gafil avlayarak düzene sokma çabası.

Güçlüleri güçlendirme ve zayıfları güçsüzleştirme hareketi.

Kapitalizm ve Aile

Aile toplumu oluřturan ilk, en özel ve temel birimdir.

Aile toplum için bir denge unsuru yaratır ve yarattığı dengeyi taşır.

Kurulan aile düzeninde, aile fertlerinin birbirlerine karşı sorumlulukları ortaya çıkar.

Başta biyolojik olmak üzere psikolojik, sosyal, ekonomik, tarihi ve kültürel; hem bireysel hem toplumsal ihtiyaçlar burada karşılanır, karşılanmalıdır.

Böylece kişi başta kendine, sonra yaşadığı topluluğa karşı sorumluluklar edinir ve görev bilinci kazanır.

Aile kendinin ve dünyanın farkında, güven duygusu gelişmiş, kararlı ve cesur, ahlaklı bireyler yetiştirmekle yükümlüdür.

Doğası gereği insan, gruplar halinde yaşar.

Günümüzde karşılaştığımız manzarada, insanlar kendi seçimleriyle meydana getirdikleri ailelerinde bile bir arada yaşayamıyor.

Kapitalizm inanmayarak söylediği "ailenin kutsal olmasını" ve "bölünemez olmasını" bize satmaya çalışır.

Büyük oranda ayrılıklar ve parçalanmalar da bu söze körü körüne inanılmasından gelir.

Burada inanışlar ve gelenekler bize karşı kullanılır.

Aileyi oluşturacak bireyler kendi ailesi, toplumu veya kendisi tarafından yetiştirilmiş olmalıdır.

Ancak bu şekilde sağlıklı bir altyapı oluşturulabilir veya sunulabilir.

Bu aileler bünyesindeki fertlere güvenlik içinde özgürlük sunar. Koşulsuz gelişim desteği sağlar, yol gösterici olur.

Duyulan sadakat, gösterilen dürüstlük ve örülen güven ağı içinde bireyler hayatı göğüsleyebilir.

O zaman aileler güçlü olur.

Gelgelelim kapitalizm daha ortaya çıkışıyla bize getirdiği özel mülk anlayışını ailelerin içinde de canlı tutuyor.

Çocuklara küçük yaşlardan itibaren alınan pahalı giysilerle, onları okumayla tanıştıracak dönemde markalarla tanıştırmayla, yemek yedirmek için ellerine verilen telefon-tabletlerle veya önlerine oturtulan televizyonlarla içimize taşıyoruz kapitalizmi.

Düzenli olarak bizim istatiklerimize göre bize sunulan baş döndürücü reklamlara, sosyal medyada yalandan hayatlara kanıyoruz.

Bir çarpıcı renge, bir yeni moda akımına aldanıyoruz.

Evimize her gün kargo gelirken teslim olduğumuz sistem kapitalizm değil de nedir?

Bu noktada kullanılan, sistem için etkili bir silah olan "başka seçenek yok" anlayışıdır.

Bir ebeveyn çocuğu için kaliteli bir eğitimi tercih eder.

Öyleyse özel okuldan başka çare yok.

Gün içinde saatlerce arabada yolculuk ediyoruz.

En yeni araba en iyisiyse başka çare yok.

Yeni araçlar daha sık bozuluyor.

Her ay tamirciye gitmekten başka seçenek yok.

Özel okul eğitimi iyi veremedi.

Dershaneden başka çıkış yok.

Bu demek oluyor ki bir şekilde dahil olduğumuz tüketim-daha hızlı tüketim yolculuğunda "cazibesiz yararlılık" yerine "yararsız cazibe"yi tercih ettik.

Yani ihtiyacınız olduğunu düşünerek aldığınız çoğu eşya size ihtiyacınız olduğunu düşündürterek aldırıldı.

Çocuklarınıza reklamlar dolayısıyla verdirdiğiniz paralı eğitimler hiçbir işe yaramadı.

Üstelik sonrasında bunun için onlar suçlandı.

Diğer olumsuz sonuçlarda da hep birileri günah keçisi ilan edildi, bu çoğunlukla çocuklar ve gençler oldu.

Dışarıyla kendinizi, ailenizi, hayatınızı kıyaslamaya başladığınızda bu sonu gelmeyecek bir döngü demektir.

Artık başarı ve hatta son zamanlarda mutluluk tahammül edilemez bir olgu olup çıkar.

Mevcut koşullarda kimse yaşam koşullarından memnun değildir.

Çünkü kapitalizm parayla, statüyle, malla, mülkle bir sınıflılık yaratır.

Sen rütbe kazandığında senin üzerinde başka biri olacaktır.

Maaşına zam aldığında bir şeyler daha pahalalanacaktır.

Çocuğun iyi bir not getirmediğinde, tekrarı olmaması için özel derse göndereceksindir.

Çocuğun ikinci olsa da birinci olması için kursa göndereceksindir.

Buna güvenmememiz gerekir ama kandırılırız.

**Bize gösterilen ve elde etmemiz gerektiğini düşündürten
bu "en " kavramı bir fetiştir.**

**Sistem mutluluğun başarılı olmaktan geçtiğini, başarının
mutluluk getirdiğini söyler.**

Başarı ise "en"i temsil eder.

**En olmak için daha çok para kazanmamız da gerekir,
daha çok kontrol etmemiz de.**

Bu kontrolü de dışarıdan gördüğümüz haliyle uygularız.

**Kapitalizmin kontrolünde gerçekleşen ise bize yarattığı
metaları kullanıyor olmasıdır.**

Artık birbirimizi dinleyemiyor, çocuğumuzu anlayamıyoruz.

**Başta psikolojik olmak üzere sosyal, ekonomik, tarihi ve
kültürel ihtiyaçlarımıza karşılık veremiyoruz.**

**Bu sorumluluğu alması için psikologlara, öğretmenlere
para ödüyoruz.**

**Bir diğeri gittiği için gidiyor, bir diğeri yaptığı için
yapıyoruz.**

Olduğumuz kişiden de uzaklaşıyoruz.

Kendimize yabancılaşıyoruz.

Bu yüzden kendini tanıma rehberi, kişisel gelişim kitapları, bu yüzden kendini bulma terapisi, bu yüzden anne-çocuk, baba-çocuk kampı.

Yaşadığımız kuşkusuz toplumsal bir yabancılaşma, toplumsal bir çürüme.

Kapitalizm sadece para değil; emek, zaman, ilişki, yaşam da çalar.

Kapitalizm önce kendinizle kurduğunuz bağları yıkar.

Yarattığınız aile, yarattığınızı düşündüğünüz bir şey oluverir.

Doğrusu daha fazla kabul etmemektir.

Tekdüzeliğe, tek olmaya, en olmaya karşı koymaktır.

Reddetmek, değişim istemektir.

Değişim getirmektir.

Üretmektir.

Kapitalizm bu anlamda kaleyi içten fethetmiştir. Gereken şey harekettir.

Kapitalizm ve Din

Her canlı hayatta kalma içgüdüyle hareket eder.

İnsan da dünyada bu refleksle yaşamını devam ettirir.

Bu esnada karşısına bu refleksi tetikleyebilecek farklı gerçeklikler çıkar.

Örneğin ilk insanlar için bu gerçek, zorlu gerçek, karanlıktır.

Çok basit bir şey gibi gözükse de insan ilk kez karşılaştığı, bilmediği şeye karşı korku hisseder.

Bu tetikleyici; bir ses, bir hayvan, herhangi bir doğa durumu olabilir.

İnsan bu belirsizliklere karşı dayanıklı olabilmek için bir güvenceye, rahatlama ihtiyacı duyar.

İhtiyacı duyduğumuz bu şey inançtır.

İnanışlar ilk etapta doğaya karşı yapılmıştır.

Freud'a göre totem en eski inanış formlarından biridir.

Biz insanlar yaşama devam edebilmek için umuda, yaşama sevincini ve arzusunu canlı tutabilmek için meraka ihtiyacı duyarız.

Totemler bu konumda, özellikle ilkel dönemlerde, her ikisine de cevap veren kapsayıcılıkta olabilir.

Sonraki aşamada yaşanan diğer bir inanış da büyü ve ritüellerdir.

Büyüler zamansal genişlikte, bilinmeze karşı yaşadığımız, belirsizlikten kaynaklı huzursuzlukları ve kuşkuları gideren düşünsel bir uyuşturucudur.

Din de bu antropolojik temelde incelendiğinde inanışların evrilerek geldiği güncel haldir.

Rüyaları ve bilincin ötesine geçilen zihinsel yolculukları açıklamak için de kullanılan din, sonrasında ortaya ruh kavramını ve öbür dünyayı çıkarmıştır.

Bilinçaltında kişinin yaşadığı veya gördüğü şeylerin farklı biçimlerde tezahür ediyor olması, insanın özünde iki ruha sahip olduğu, birinin uyanık diğerinin uyur durumda aktif olduğu gibi inanışları getirmiştir.

Bununla beraber iki ruhtan diğerinin başka bir dünyadan, öteki taraftan, gelerek bize mesajlar verdiğine de inanılmaya başlanmıştır.

Şu andaki dinlerde anlatılar genellikle ölümlle ilgili açıklamalara yer verir.

Ölümün sonrasını, ruhun yolculuğunun bilinemeyen kısmını anlatır.

Ölüm gerçeğiyle ilgili kabullenifleri kolaylaştırır.

İnsan yaşamının da bir sonu olacağı gerçeğini ve bizi sona yaklaştıran zamanı unutturarak dŸnyaları yaşanabilir kılar.

ÇŸnkŸ ölŸm ađır bir hakikattir.

Bu yŸzden inanılan dinler ölŸmŸ kurtuluř olarak ve bazen de zafer olarak simgeler.

Bunlarla birlikte gŸnŸmŸzdeki dinlerin temelinde merhamet etmek, sadaka vermek gibi davranışlar yer alıyor.

Sadaka verecek kişinin varsıl, merhamet edecek insanın Ÿst sınıftan bir birey olması gerekiyor.

Buna gŸre yardıma ihtiyaçı olanın da yoksul ve desteğe ihtiyaç duyan, ezilen bir alt sınıfa ait olması bekleniyor.

Yani toplumda alt ve Ÿst sınıflar var ediliyor.

Toplumda bariz bir biçimde bu zıtlıklar oluşturuluyor, dayatılıyor.

Aynı zamanda da bu kŸçük iyiliklerle, din başlığı altında ve hatta din için atılan adımlarla bir adalet sağlanması bekleniyor.

Oluřumun zaten eşitsizlikler Ÿzerinden ilerliyor olması ise vaat edilen ve gerçekte yaşananlar arasında bir çelişki, insanlık için bir kısır dŸngŸ yaratıyor.

İnanışın bu bilimsel ve hatta somut tarihi incelendiğinde Marx'ın "din halkın afyonudur" görüşü ortaya çıkar.

Ona göre inananların yaptığı, gerçek dünyadaki gerçek özgürlük yerine öte dünyadaki yalan özgürlük vaadini benimsemektir.

Hayata geçirilenin, sinsice planlanmış olduğunu düşünmemektir.

Egemen sınıfın ideolojisine karşı koymamaktır.

Bu fikirinsanların potansiyellerini indirgemek, böylece olası isyanları önlemektir.

Kendi hakimiyetlerini haklı çıkarmak veya olağan göstermek için halklarını sürekli baskı altında ezerek uysallaştırmaktır.

Kurulan bu inanma-inandırma ilişkisinin bozulmaması için güç sahipleri, değişime, dönüşüme kapılarını kapatır.

Dinlerde devrim olmaz.

Bu köklü değişim gerçekleşmeyeceğinden inançlar, zamanla iktidar savaşını kazanmış olanların silahı, sopası haline gelir.

"Din, ezilen sınıfın iç çekişleridir."

Özel mülkiyetin kutsandığı, zenginliğin korunduğu ve bu yüzden adaletin fiilen yer almadığı yeni dinlerdeki olan ve olabilecek tek değişim parayı kerteriz noktası olarak yapılan değişimdir.

Bugünkü sistem için kapitalizme uyum sağlamaktır.

İktidar sahipleri insanları umutlandırarak, bir çıkış olduğuna ve o çıkışın inanmakla geleceğine ikna ederek gücü ellerinde tutarlar.

Sahip oldukları saadeti halkla paylaşmaz, halklarına karşı çıkma hakkı tanımazlar.

Halkın düştüğü hallerin halkın suçu olduğunu savunurlar.

İsyan etmek yerine mevcut konumlarına şükretmeleri gerektiğini söyleyerek akıllara girerler.

Bir yerden sonra kullandıkları araçlar meta haline gelir, sistem bir inanç ve vaat çukuruna dönüşür.

Tüketmeye, dolandırılmaya, dolandırmaya, kolay yoldan kazanç sağlanabilecek her oluşuma açık bir sistemde buluveririz kendimizi.

Herhangi bir tüketim ürünü gibi hızlıca kullanılıp atılırız.

Diğer Yayınlarımız

Gençler İçin **Mitoloji**

Maceraya Çağrı ve Çağrının Reddi

İlk Eşiğin Aşılması

İki Dünyanın Ustası

Gençler İçin **Denemeler**

Yaratımın Doğası Üzerine

Trajedinin Kutlu Ezgisi

Robot Hakları ve İnsanlığın Geleceği

Gençler İçin **Başka Tarih**

Aristonikos ve Güneş Ülkesi

Spartaküs ve 3. Köle Ayaklanması

Thomas Müntzer ve Köylüler Savaşı

Gençler İçin **Faşizm**

Faşizmin Kitle Psikolojisi

Faşizmin Tarihsel Gelişimi

Faşizmin Bir Formu Olarak Kapitalizm

